

Poolse toestanden bij de publieke omroep?

Wouter Hins is hoogleraar mediarecht aan de Universiteit Leiden

Staatssecretaris Dekker van OCW is er niet in geslaagd zijn wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet voor 1 januari 2016 door de Eerste Kamer te loodsen. Op 15 december j.l. besloot deze Kamer de behandeling aan te houden. Het desbetreffende wetsvoorstel beoogt ‘het toekomstbestendig maken van de publieke mediadienst’. Dat houdt onder meer in dat het zelfstandige bestuursorgaan NPO meer bevoegdheden krijgt ten opzichte van de omroepverenigingen. De problemen voor staatssecretaris Dekker, voormalig wethouder voor de VVD in Den Haag, ontstonden echter vooral door enkele benoemingen. Eind november 2015 was bekend gemaakt dat tot voorzitter van de Raad van Toezicht van NPO benoemd zou worden de heer Bruno Bruins. Inderdaad, een ex-wethouder voor de VVD in Den Haag en voormalig staatssecretaris van OCW in het derde kabinet Balkenende. Bruins was voorgedragen door een adviescommissie van drie leden, ingesteld door de staatssecretaris. Bekendste lid van deze commissie: Clemens Cornielje, huidig commissaris van de koning in Gelderland en ex-Tweede Kamerlid voor de VVD.

Nederland was samen met andere lidstaten van de EU zich net boos aan het maken over de nieuwe Mediawet in Polen. Bestuurders van de publieke omroep in Polen zullen niet langer benoemd worden door een onafhankelijk orgaan, de Nationale Omroepraad, maar door de regering. De nieuwe regeringspartij, Recht en Rechtvaardigheid, vindt dat haar eigen ideeën beter tot uitdrukking moeten komen in de omroep. Is Nederland de spreekwoordelijke pot en Polen de ketel? Nederland heeft een lange traditie van pikante benoemingen bij de publieke omroep. De voorganger van de huidige NPO, de stichting NOS oude stijl, werd onder meer voorgezeten door Erik Jurgens (PPR, 1975-1985), Joop van der Reijden (CDA, 1987-1990), André van der Louw (PvdA, 1994-1997) en Gerrit-Jan Wolffensperger (D66, 1998-2003). Allemaal vooraanstaande politici. Het is interessant om na te gaan door welke minister of staatssecretaris zij werden benoemd. Dat waren achtereenvolgens Van Doorn (PPR), Brinkman (CDA), D’Ancona (PvdA) en Nuis (D66).

Onrust in de Eerste Kamer

Waarom nu opeens die onrust? Het voorzitterschap van de Raad van Toezicht van NPO is een parttime functie, die niet verward moet worden met het voorzitterschap van de Raad van Bestuur. Om verschillende redenen is het echter toe te juichen dat de Eerste Kamer aan de bel trekt. De leden van de Raad van Bestuur worden benoemd door de Raad van Toezicht met instemming van de minister (artikel 2.8 van de Mediawet). Dat dreigt dus een een-tweetje te worden tussen twee VVD’ers. Bovendien heeft de huidige NPO veel meer bevoegdheden dan haar voorganger, een ontwikkeling die door het aanhangige wetsvoorstel wordt doorgetrokken. Juist omdat NPO een grotere invloed krijgt op het programma-aanbod van de omroepverenigingen, zou de regering meer op afstand moeten blijven. De publieke omroep moet immers in staat zijn politieke gebeurtenissen onafhankelijk en onpartijdig van commentaar te voorzien. Binnen de Raad van Europa en de Europese Unie wordt dat erkend.

De arresten van het EHRM in de zaken Manole (2009) en Centro Europa 7 (2012) illustreren dat.

In een plenaire behandeling op 2 februari 2016 heeft de Eerste Kamer duidelijk gemaakt dat het haar menens is. Staatssecretaris Dekker heeft vervolgens op 12 februari een brief geschreven met drie toezeggingen. Zo zal een verkenning plaats vinden naar de procedures voor benoemingen in de gehele publieke mediasector en zal worden nagegaan hoe de rol van de minister kan worden beperkt. Het gaat niet alleen om NPO, maar ook om het Commissariaat voor de Media, het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, RPO (Regionale Publieke Omroepen), NOS, NTR en STER. Wellicht kunnen de onderzoekers ter inspiratie kijken naar de vroegere Mediawet van Polen, waarin de benoemingen waren opgedragen aan een onafhankelijk orgaan.

Naschrift: half februari werd bekend dat de Mediawet in de huidige vorm niet kan rekenen op een meerderheid in de Eerste Kamer. In een brief heeft staatssecretaris Dekker enkele toezeggingen gedaan op het punt van benoemingen, zo zal goedkeuring van de minister niet langer vereist zijn voor een benoeming in de raad van bestuur van de NPO. Ook komt de staatssecretaris binnenkort met een 'serieuze verkenning' naar de rol van de minister bij benoemingen in de publieke mediasector. De senaat gaat morgen, op 1 maart, door met de behandeling van het wetsvoorstel.

Deze bijdrage verscheen in de Hofvijver van 29 februari 2016.

http://www.montesquieu-instituut.nl/9353000/1/j9vvj72dlowskug/vk1lndlx21yn?pk_campaign=hofv-1602&pk_kwd=vk1lndlx21yn